

รูปแบบและเนื้อหาของ วรรณกรรมสำหรับเด็ก

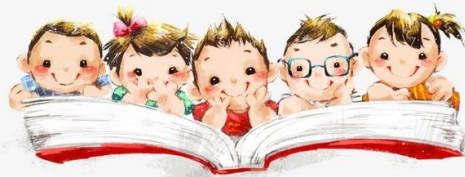
รูปแบบในการเขียนหรือการนำเสนอ วรรณกรรมสำหรับเด็ก

1. หนังสือภาพ
2. หนังสือเรื่อง
3. สื่อทัศนูปกรณ์และสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์
4. เกมและของเล่น
5. ศิลปะการเล่านิทาน

1. หนังสือภาพ (PICTURE BOOK)

หนังสือภาพ หมายถึง หนังสือที่มีภาพประกอบเนื้อเรื่อง มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการใช้ภาพเป็นสื่อสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา หนังสือภาพมีหลายรูปแบบและหลายประเภท ส่วนใหญ่จัดทำขึ้นสำหรับเด็กตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงประถมศึกษา

2. หนังสือเรื่อง (STORY BOOK)

หนังสือเรื่อง หมายถึง หนังสือที่นำเสนอเนื้อหาสาระมากกว่าภาพประกอบ ดังนั้น จึงประกอบไปด้วยตัวอักษรเป็นส่วนใหญ่ ภาพเป็นเพียงส่วนประกอบ บางเล่มอาจเป็นหนังสือที่มีเฉพาะตัวอักษร ไม่มีภาพประกอบเลยก็ได้ หนังสือประเภทนี้ไม่เป็นที่นิยมในเด็กเล็กที่ยังมีประสบการณ์การอ่านน้อย

เนื้อหาของวรรณกรรมสำหรับเด็ก

สารคดี
สำหรับเด็ก

บันเทิงคดี
สำหรับเด็ก

บทความ

สารคดีวิชาการ

**สารคดี
สำหรับเด็ก**

สารคดีชีวประวัติ และ
อัตชีวประวัติ

สารคดีท่องเที่ยว

บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

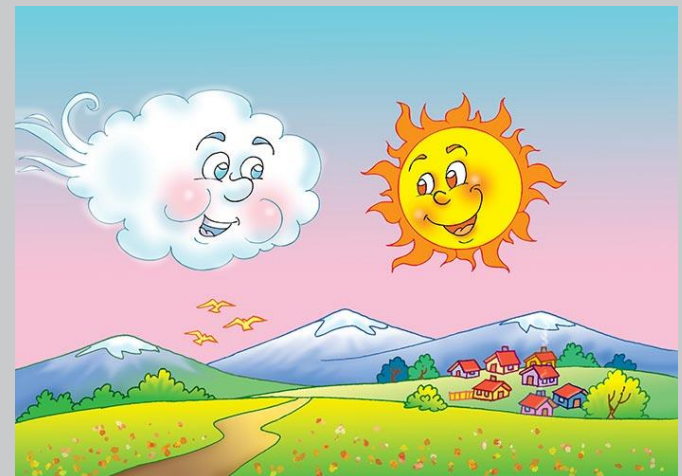
2.1 นิทาน (Tale)

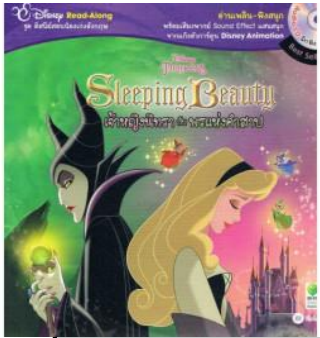
- ตำนานปรัมปรา (Myth) หมายถึง เรื่องราวที่อธิบายถึง กำเนิดของจักรวาล โครงสร้าง และระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ป्राกฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ลม ฝน พายุ ร่องฟ้าผ่า สุริยุคราคาและจันทรคราส
- นิทานศาสนา (Religious tale) นิทานที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับศาสนา นิทานศาสนาของไทย อาจจำแนกได้ 2 ประเภท คือ นิทานเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า และนิทานจากคัมภีร์ทางพุทธศาสนา

บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

- นิทานคติธรรม นิทานคติธรรมของไทยมักเป็นเรื่องที่มีขนาดไม่ยาว ดำเนินเรื่องไม่ซับซ้อน ตัวละครอาจเป็นคนหรือสัตว์ก็ได้ เรื่องๆ หนึ่งอาจมีตัวละครประมาณ 2-4 ตัว แนวคิดที่ปรากฏในนิทานประเภทนี้ คือ **คุณค่าของจริยธรรมและผลแห่งกรรม**ที่ชี้ให้เห็นว่า การทำดีย่อมได้ดี การทำชั่วย่อมได้ชั่ว เช่น นิทานอีสป

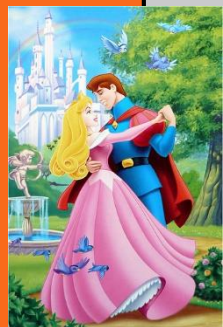
บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

นิทานมหัศจรรย์ (Fairy tale) นิทานมหัศจรรย์มี

ลักษณะค่อนข้างยาว มีหลายอนุภาคหรือหลายตอน ดำเนินเรื่องอยู่ในโลกของจินตนาการ ตัวละครเอกของเรื่องมักต้องผจญภัยหรือประสบชะตากรรม ตัวละครเอกได้รับความช่วยเหลือจากมนุษย์หรืออมนุษย์ และมักต้องมีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับอมนุษย์ อิทธิปาฏิหาริย์หรือความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ ตัวอย่างนิทานมหัศจรรย์ เช่น สโนว์ไวท์

ซินเดอเรลลา เจ้าหญิงนิทรา เป็นต้น

บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

- นิทานชีวิต (Novella) นิทานชีวิตหรือนิยายชีวิตมีลักษณะใกล้เคียงกับนิทานมหัศจรรย์ แต่นิทานชีวิตดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง มีการบ่งบอกสถานที่เกิดเรื่องหรือชื่อตัวละครชัดเจน เช่น นิทานอาหรับราตรี พระลอ ไกรทอง ขุนช้างขุนแผน

บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

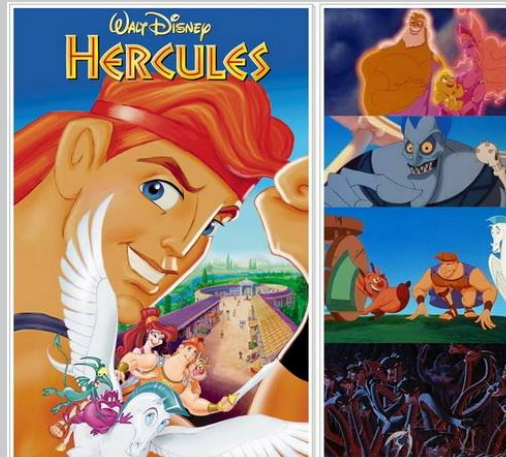
- นิทานประจำถิ่นหรือนิยายประจำถิ่น (Local tradition/ Local legend) เป็นเรื่องเล่าที่มีขนาดความยาวไม่แน่นอน มักเป็นเรื่องแปลกพิสดาร ซึ่งเชื่อว่าเคยเกิดขึ้นจริง ณ สถานที่ใด สถานที่หนึ่ง มีการบ่งบอกชื่อตัวละครหรือชื่อสถานที่ไว้ชัดเจน เช่น ผาแดงนางไอ่ พระยากกง-พระยาพาน ตาม่องล่าย เป็นต้น

บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

- นิทานวีรบุรุษ (Hero tale) เป็นนิทานที่มีขนาดยาว อาจอยู่ในโลกแห่งจินตนาการหรือโลกที่ดูเหมือนจะเป็นจริง เป็นนิทานที่เล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษคนเดียว หลายครั้ง หลายหน และมักเล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษที่มีความสามารถเหนือมนุษย์ เช่น เฮอรัคลีส เพอร์ซิอุส ส่วนนิทานวีรบุรุษของไทย เช่น นายขนมต้ม พระร่วง พระเจ้าอู่ทอง เป็นต้น

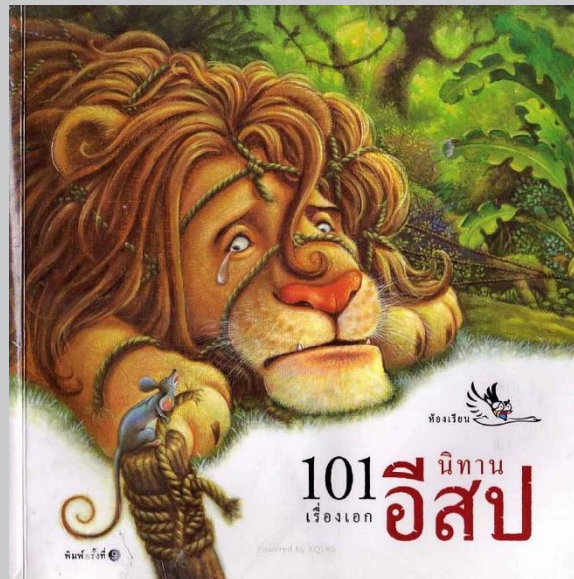
บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

- นิทานอธิบายเหตุ (Explanatory / Etiological)
เป็นนิทานที่อธิบายถึงกำเนิดหรือความเป็นมาของสิ่งที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ อาจอธิบายการกำเนิดของสัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ ดวงดาว เป็นต้น นิทานประเภทนี้จะมีขนาดสั้นและเล่าอย่างตรงไปตรงมา เพื่อตอบคำถามว่าทำไมสิ่งหนึ่งจึงมีลักษณะเช่นนั้น

บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

- นิทานสัตว์ (Animal tale) เป็นนิทานที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอก โดยทั่วไปมักแสดงให้เห็นความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่งและความโง่งมของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง นิทานสัตว์บางเรื่องถ้าเล่าโดยเจตนาจะสอนจริยธรรมหรือคติธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจจัดเป็นนิทานคติได้ เช่น นิทานอีสป

บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

- นิทานเรื่องผี (Ghost tale) เป็นนิทานประเภทที่มีอยู่ในทุกสังคม ผีบางประเภทอาจไม่ปรากฏชัดเจนว่ามาจากไหน เกิดขึ้นได้อย่างไร แต่ผีบางประเภทเป็นวิญญาณของคนที่ตายไปแล้ว กลับมาหลอกหลอนผู้ที่มีชีวิตอยู่ด้วยรูปร่างและวิธีการต่างๆ นิทานผีของไทยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับผีคนตาย ผีบ้านผีเรือน ผีประจำต้นไม้ ผีป่าที่สิงอยู่ในร่างคน รวมถึงผีเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เช่น ผีนางตะเคียน ผีบรรพบุรุษ ผีป่า ผีปอบ เป็นต้น

บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

- นิทานเข้าแบบ (Formula tale) เป็นนิทานที่มีแบบแผนการเล่าเป็นพิเศษ โครงเรื่องมีความสำคัญน้อยกว่าแบบแผนในการเล่า การเล่าเป็นการเล่าเพื่อความสนุกสนานของผู้เล่าและผู้ฟัง เช่น นิทานลูกโซ่เรื่องยายกะตาดปลุกถั่วปลุกงาให้หลานเฝ้า

ตัวอย่าง

ยายกะตাপลูกถั่วปลุกงาให้หลานเฝ้า

หลานไม่เฝ้า

กามากินถั่วกินงาเจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน

ยายกะตายายมายายดำ ตามาตาดี

หลานร้องให้ไปหานายพราน ขอให้ช่วยยิงกา

กามากินถั่วกินงาเจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน

ยายมายายก็ดำ ตามาตาก็คือ

นายพรานตอบว่า “ไม่ใช่กุงการอะไรของข้า”

ตัวอย่าง

หลานจึงไปหาหนู ขอให้ช่วยกัดสายธนูนายพราน
นายพรานไม่ช่วยยิงกา
กากินถั่วกินงาเจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน
ยายมายายดำ ตามาตาดี
หนูตอบว่า “ไม่ใช่กงบการอะไรของข้า”

หลานจึงไปหาแมว ขอให้แมวช่วยกัดหนู
หนูไม่ช่วยกัดสายธนูนายพราน
นายพรานไม่ช่วยยิงกา
กากินถั่วกินงาเจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน
ยายมายายดำ ตามาตาดี
แมวตอบว่า “ไม่ใช่กงบการอะไรของข้า”

หลานจึงไปหาหมา ขอให้ช่วยกัดแมว
แมวไม่ช่วยกัดหนู
หนูไม่ช่วยกัดสายธนูนายพราน
นายพรานไม่ช่วยยิงกา
กากินถั่วกินงาเจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน
ยายมายายดำ ตามาตาดี
หมาตอบว่า “ไม่ใช่กงบการอะไรของข้า”

.....

บันเทิงคดีสำหรับเด็ก

- นิทานมุกตลก หรือเรื่องเฝ้ายาม (Jest) เป็นนิทานที่มีขนาดสั้น โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีเหตุการณ์สำคัญเพียงเหตุการณ์เดียว ตัวละครอาจเป็นมนุษย์หรือเป็นสัตว์ก็ได้ จุดสำคัญของเรื่องคือความไม่น่าเป็นไปได้ต่างๆ เช่น นิทานเรื่องอ้ายงั้มฟ้าและอ้ายเจ็ดไห ของภาคเหนือ

บ้านเที่ยงคืนสำหรับเด็ก

2.2 นวนิยาย

2.3 เรื่องสั้น

2.4 การ์ตูน

บรรณานุกรม

นิตยา วรรณกิตร์. (2559). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. นนทบุรี : อินทนิล.

